

Joanna Duda

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

STRUKTURA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ MAŁOPOLSKICH MŚP W ASPEKCIE INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

Streszczenie: Od początku procesu transformacji rynkowej w Polsce małe i średnie przedsiębiorstwa mają problemy z pozyskaniem kapitału na realizację działalności inwestycyjnej, dlatego też mówi się o małej innowacyjności przedsiębiorstw z tego sektora. Akcesja Polski do UE stworzyła nowe możliwości pozyskania kapitału, a tym samym rozwoju przedsiębiorstw z tego sektora. Dlatego też w artykule dokonano analizy porównawczej struktury inwestycji oraz źródeł ich finansowania w przedsiębiorstwach korzystających ze środków unijnych. Otrzymane wyniki odniesiono do danych dla całego polskiego sektora MŚP. Przeprowadzona analiza wskazała, że środki strukturalne nie rozwiązują problemu finansowania działalności inwestycyjnej, ale mogą wyznaczać kierunki realizowanych inwestycji.

Słowa kluczowe: struktura inwestycji, sektor MŚP, integracja z UE, finansowanie inwestycji.

1. Wstęp

Globalny kryzys ekonomiczny w dotkliwy sposób oddziałuje na gospodarki państw członkowskich UE. Notowany jest spadek PKB, spożycia, inwestycji, popytu krajowego, produkcji krajowej. Zjawiskom tym towarzyszy wzrost bezrobocia.

W pierwszych trzech kwartałach 2008 r. PKB w UE-27 wzrastał w coraz wolniejszym tempie. Poczynając od IV kwartału 2007 r., w I i II kwartałe 2008 r. PKB zmniejszył się o 4,8%.

W II kwartale 2009 r. Polska, która od początku 2008 r. znajdowała się wśród państw wykazujących najwyższy wzrost gospodarczy, była jedynym krajem, który wykazał wzrost PKB (o 1,4%). W trzech pierwszych kwartałach 2008 r. popyt wzrastał w coraz niższym tempie. Od IV kwartału notowane jest zmniejszenie bezwzględnej wielkości popytu. W II kwartale 2009 r. popyt krajowy spadł o 4,3% [Ministerstwo Gospodarki... 2009].

Dlatego też nie powinien dziwić spadek nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, najbardziej bowiem podatne na zmiany koniunktury są właśnie nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw. W III kwartale 2008 r. nastąpił bezwzględny spadek działalności inwestycyjnej we wszystkich krajach Unii Europejskiej. W kolejnych

kwartałach spadek się pogłębiał, w II kwartale 2009 r. wyniósł 11,6%. W I kwartale 2008 r. zmniejszenie inwestycji nastąpiło w 6 krajach UE, a w I kwartale 2009 r. już w 24 krajach. W Polsce natomiast do I kwartału 2009 r. włącznie następował wzrost nakładów, choć w tempie malejącym. W II kwartale bieżącego roku inwestycje zmniejszyły się o 1,9%.

Ze względu na słabo jeszcze rozwinięty w Polsce system finansowania zewnętrznego przedsiębiorstw większość przedsiębiorców finansuje realizację nowych pomysłów biznesowych ze środków własnych lub pożyczek od znajomych, przyjaciół i rodziny. Problem z dostępem do zewnętrznych źródeł finansowania dotyczy głównie osoby rozpoczynające działalność gospodarczą oraz firmy mikro i małe.

Dlatego też w niniejszym artykule przedstawiono strukturę inwestycji oraz źródła ich finansowania w polskim sektorze MŚP w latach przed akcesją i po akcesji Polski do Unii Europejskiej. W pierwszej części artykułu zaprezentowano działalność inwestycyjną całego polskiego sektora MŚP w latach 1999-2008. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stworzyło jednak przedsiębiorcom możliwość pozyskania środków z programów wsparcia. Dlatego w drugiej części artykułu przedstawiono strukturę i źródła finansowania małopolskich MŚP, które pozyskały środki z programów UE. Celem tego artykułu jest analiza porównawcza struktury inwestycji oraz źródeł ich finansowania w przedsiębiorstwach, które otrzymały dotacje unijne oraz w pozostałych przedsiębiorstwach sektora MŚP.

2. Finansowanie działalności polskiego sektora małych i średnich przedsiębiorstw

Według badań przeprowadzonych przez NBP w 2009 r. zamierza inwestować co trzecia firma, podczas gdy rok wcześniej inwestowało 54% przedsiębiorstw. Z planów inwestycyjnych wycofują się przede wszystkim firmy z sektorów najbardziej dotkniętych skutkami kryzysu, czyli eksporterzy (inwestycje planuje 21% firm) i przedstawiciele przetwórstwa przemysłowego (inwestycje planuje 13% firm). Owe plany dotyczą w głównej mierze inwestycji niskonakładowych, które nie zwiększają potencjału produkcyjnego. Przez ostatnie dwa lata takie inwestycje planowało 42% przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy koncentrują się głównie na inwestycjach powodujących redukcje kosztów. W ciągu ostatnich lat prawie połowa, a w 2009 r. 70% przedsiębiorców nie realizowało żadnych działań inwestycyjnych.

2.1. Struktura inwestycji w polskim sektorze MŚP w latach 2003-2008

W grupie przedsiębiorstw, które realizowały działania inwestycyjne w latach 2003-2006, inwestowano przede wszystkim w: informatyzację firm, maszyny i urządzenia o podobnych parametrach produkcyjnych, rozwój sieci sprzedaży, poprawę jakości oferowanych usług, zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń produkcyjnych. Przedsiębiorcy kupowali również grunty, szkolili pracowników, modernizowali in-

frastrukturę biurową oraz inwestowali w celu zmniejszenia kosztów prowadzenia działalności. Czynnikiem motywującym do podjęcia wymienionych inwestycji była przede wszystkim chęć podolania wzmożonej konkurencji na rynku unijnym. Wyniki badań przedstawiono w tab. 1.

Tabela 1. Struktura inwestycji w polskim sektorze MŚP w latach 2003-2006

Rodzaj inwestycji	Odsetek firm			
	2003	2004	2005	2006
Zakup maszyn i urządzeń ze względu na nową technologię	–	–	32,0	29,3
Wprowadzenie nowych produktów i usług	–	–	30,1	24,3
Zakup maszyn i urządzeń o podobnych parametrach w celu zwiększenia produkcji	42	44	28,1	34,3
Używane maszyny i urządzenia	23,5	–	–	–
Wymiana starych maszyn na nowe o parametrach i wydajności podobnych do dotychczasowych	–	–	27,9	20,1
Modernizacja środków transportu	41,5	8,1	27,9	23,6
Poprawa jakości oferowanych dóbr/usług	–	13,9	25,9	30,6
Budowa/zakup budynków/magazyny/hale produkcyjne	24,5	–	22,4	18,4
Rozwój sieci sprzedaży	–	4,3	21,2	10,7
Informatyzacja firm	59	7,6	20,5	14,6
Modernizacja infrastruktury biurowej	–	3,0	14,9	–
Szkolenie pracowników	–	0,9	11,1	–
Zmniejszenie kosztów prowadzenia działalności	–	4,3	10,2	–
Zakup gruntów	–	–	9,1	–
Badania i rozwój	–	0,0	3,7	6,9
Modernizacja systemu zarządzania	–	0,1	2,3	–
Działania na rzecz ochrony środowiska	–	0,0	1,9	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów [*Monitoring sektora...* 2004; *Konkurencyjność sektora...* 2005; *Monitoring kondycji...* 2006; Starczewska-Krzysztozek 2007].

Udział firm, które poniosły wydatki inwestycyjne w drugiej połowie 2008 r., wyniósł 70%. Najczęściej inwestowały firmy świadczące usługi przewozowe, hotełarskie oraz budowlane; najrzadziej zaś z takich sektorów działalności, jak działalność produkcyjna oraz pozostałe usługi.

W środki transportu zainwestowało ok. 39% mikroprzedsiębiorców, 59% przedsiębiorstw małych i 67% średnich. W grupie mikroprzedsiębiorców inwestycje najczęściej były związane z remontem posiadanych środków transportu (20%). 15% respondentów dokonało zakupów nowych środków. Wśród małych firm 22% zdecydowało się na leasing, 18% dokonało zakupu, a 17% przeprowadziło remonty. Z kolei w grupie średnich przedsiębiorstw najwięcej, bo aż 18%, dokonało zakupu,

podobny odsetek przeznaczył środki finansowe na remont, a 13% zdecydowało się na leasing.

Przedsiębiorcy inwestowali w 2008 r. również w nieruchomości. Takie inwestycje realizowało 16% przedsiębiorstw mikro, 30% małych i 51% przedsiębiorstw średnich. Mikroprzedsiębiorcy najczęściej remontowali posiadane nieruchomości. Wśród małych przedsiębiorców podobny odsetek dokonał zakupu, leasingu oraz remontu. Natomiast największa liczba przedsiębiorstw średnich przeznaczyła środki finansowe na remont, 10% respondentów zdecydowało się na zakup nieruchomości.

Tabela 2. Formy wydatków inwestycyjnych w polskim sektorze MŚP w roku 2008

Rodzaj inwestycji	Środki transportu			Budynki, ziemia			Wyposażenie, meble, sprzęt		
	Odsetek przedsiębiorstw								
	mikro	małe	średnie	mikro	małe	średnie	mikro	małe	średnie
Zakup	15	18	18	1	8	10	32	36	59
Remont	20	17	17	10	7	31	5	4	1
Leasing	2	22	13	5	8	1	1	3	11
1+3	2	–	2	–	1	4	–	2	–
1+2+3	–	1	–	–	–	–	–	–	2
1+2	–	–	2	–	1	–	–	3	–
2+3	–	1	15	–	5	5	–	1	–
Brak inwestycji	61	41	33	84	70	49	62	51	27

Źródło: [Ministerstwo Gospodarki... 2009].

Trzecią grupę wydatków stanowiło wyposażenie, meble oraz sprzęt. Takich inwestycji dokonało najwięcej przedsiębiorstw średnich (73%), następnie małych (49%) i ok. 38% przedsiębiorstw mikro. We wszystkich analizowanych grupach przedsiębiorcy najczęściej decydowali się na zakup (tab. 2).

2.2. Źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 1999-2008

W latach 1999-2007 głównym źródłem finansowania inwestycji był kapitał własny pochodzący z zysku zatrzymanego i kapitału wniesionego przez właścicieli. Jednak forma prawna przedsiębiorstw z sektora MŚP nie pozwala na podniesienie kapitału własnego poprzez emisję akcji. Dominującą formą prawną w analizowanym sektorze jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą oraz spółka cywilna. Drugim źródłem finansowania był kredyt bankowy. Z danych zaprezentowanych

w tab. 3 wynika, że w latach 1999-2000 większy odsetek przedsiębiorców korzystał z tego źródła, jednak z czasem banki zaczęły zaostrzać kryteria przyznawania kredytów, głównie ze względu na dużą liczbę kredytów straconych oraz duży odsetek szczególnie młodych firm, funkcjonujących krócej niż jeden rok, które zmuszone były zakończyć prowadzenie działalności gospodarczej. Można również zaobserwować coraz mniejsze zainteresowanie przedsiębiorców leasingiem. Strukturę finansowania inwestycji w polskim sektorze MŚP przedstawiono w tab. 3.

Tabela 3. Źródła finansowania inwestycji w sektorze MŚP w latach 1999-2007

Wyszczególnienie	Odsetek firm				
	1999/2000	2004	2005	2006	2007
Kapitały własne	76	86	69,1	73,1	72,6
Emisja akcji	0	0	0	0	0
Kredyt bankowy	38	14,2	16,6	12,7	17,4
Leasing	24	12,6	10,5	9,0	6,9
Fundusze UE	0	4,6	1,4	1,9	1,9
<i>Venture capital</i>	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Duda 2001; *Konkurencyjność sektora...* 2005; *Monitoring kondycji...* 2006; *Raport o stanie...* 2008].

W roku 2008, podobnie jak w poprzednich latach, głównym źródłem finansowania inwestycji był kapitał własny, leasing i kredyt bankowy. W drugiej połowie 2008 r. z kredytu bankowego korzystał co trzeci ankietowany, w tym 30% mikroprzedsiębiorstw, połowa firm małych i dwie trzecie średnich.

W ponad połowie mikroprzedsiębiorstw oraz firm małych wielkość nakładów inwestycyjnych nie przekraczała 50 000 zł, średnie przedsiębiorstwa inwestowały najczęściej kwoty pomiędzy 50 000 a 500 000 zł. Dokładne wartości przedstawiono w tab. 4.

Tabela 4. Udział firm ponoszących nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w 2008 r.

Wartość inwestycji	Odsetek przedsiębiorstw			
	mikro	małe	średnie	ogółem
Do 5000	28	5	4	24
5000-50 000	29	49	28	31
50 001-500 000	6	21	41	11
Powyżej 500 tys.	2	9	20	3
Firma nie inwestowała	35	16	7	31

Źródło: [Ministerstwo Gospodarki... 2009].

Tabela 5. Udział firm korzystających z różnych form kredytu w 2008 r.

Rodzaj kredytu	Odsetek przedsiębiorstw		
	mikro	małe	średnie
W rachunku bieżącym	15	38	36
Obrotowy	5	13	20
Inwestycyjny	6	16	24
Inny rodzaj kredytu	4	1	7
Nie korzysta z kredytu	71	49	36

Źródło: [Ministerstwo Gospodarki... 2009].

Wśród tych przedsiębiorstw, które pozyskały kredyt bankowy, dominujący był kredyt w rachunku bieżącym, a nie długoterminowy kredyt inwestycyjny. Kredyt inwestycyjny pozyskało najwięcej firm średnich, a najmniej mikroprzedsiębiorców (tab. 5).

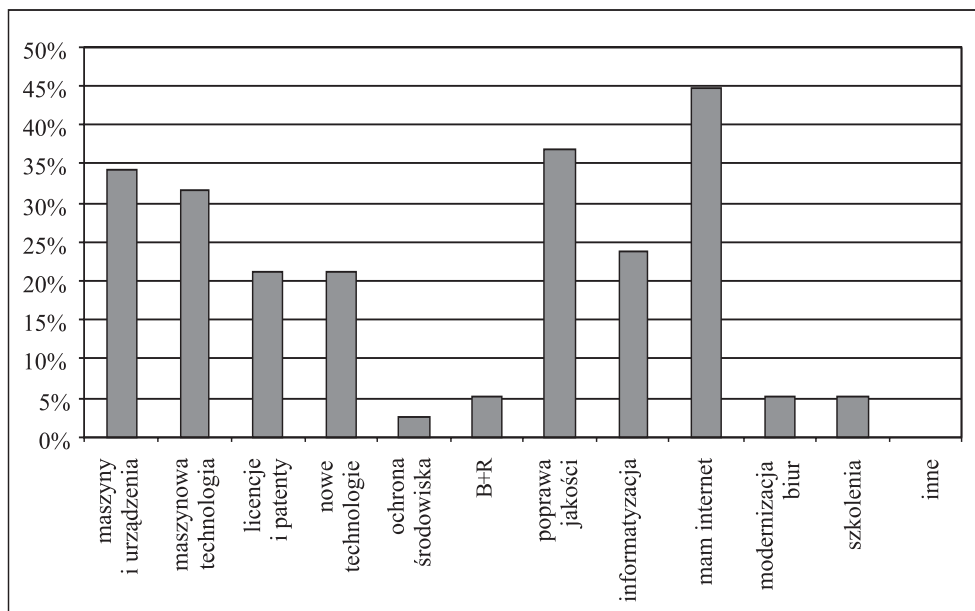
3. Decyzje inwestycyjne małopolskich MŚP po akcesji Polski do UE

Powszechnie mówi się, że małe i średnie przedsiębiorstwa są mało innowacyjne i przez to napotykają wiele barier rozwoju. Oprócz barier prawnych i administracyjnych, jedną z poważniejszych jest bariera kapitałowa. Przedsiębiorcy mają problemy związane z pozyskaniem kapitału na działalność zarówno operacyjną, jak i inwestycyjną. Jednak akcesja Polski do UE dała im możliwość aplikowania o środki wsparcia. Dlatego też w tej części artykułu zostaną zaprezentowane badania własne autorki przeprowadzone w Małopolsce wśród przedsiębiorców, którzy pozyskali dofinansowanie z programów unijnych.

Badania obejmują dwie grupy respondentów. Pierwsza z nich to 45 mikroprzedsiębiorców, którzy pozyskali środki z działania 2.6 „Zostań Małopolskim Przedsiębiorcą”. Kwestionariusz ankiety został przeprowadzony we wrześniu 2009 r. Ze względu na wymogi związane z programem wszyscy respondenci reprezentowali jednoosobową działalność gospodarczą.

Ankietowani przedsiębiorcy realizowali różnego typu działania inwestycyjne. Inwestowali przede wszystkim w: maszyny i urządzenia produkcyjne o parametrach produkcyjnych podobnych do posiadanych (34%), maszyny i urządzenia ze względu na nową technologię (32%), poprawę jakości (36%), kupowali również licencje i patenty (21%). Większość z tych inwestycji można uznać za innowacyjne. Wyniki badań przedstawiono na rys. 1.

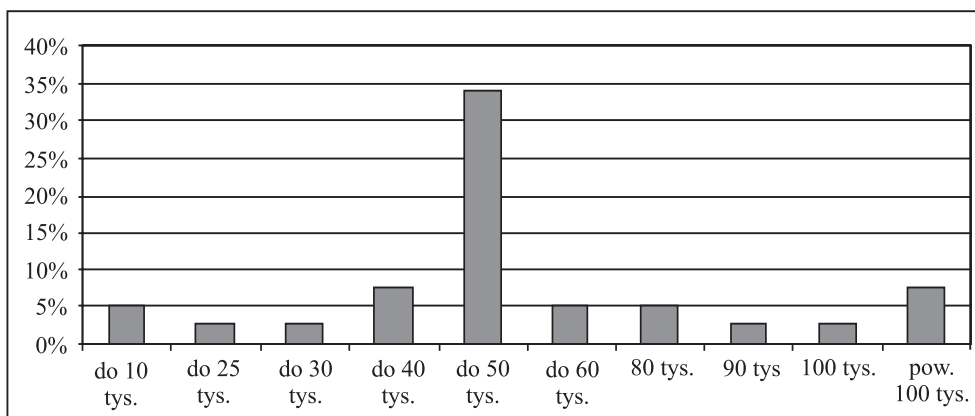
Inwestycje realizowane przez małopolskich mikroprzedsiębiorców były bardzo zróżnicowane pod względem kapitałowym. Ich wartość wynosiła od 10 000 do 100 000 zł. Większość przedsiębiorców poniosła nakłady inwestycyjne w wysokości

Rys. 1. Struktura inwestycji małopolskich mikroprzedsiębiorstw

Źródło: badania własne.

50 000 zł, głównie ze względu na wysokość dotacji unijnej, która wynosiła maksymalnie 40 000 zł. Wymogiem programu było zainwestowanie również części kapitału własnego. Na rys. 2 przedstawiono wartości pojedynczych inwestycji.

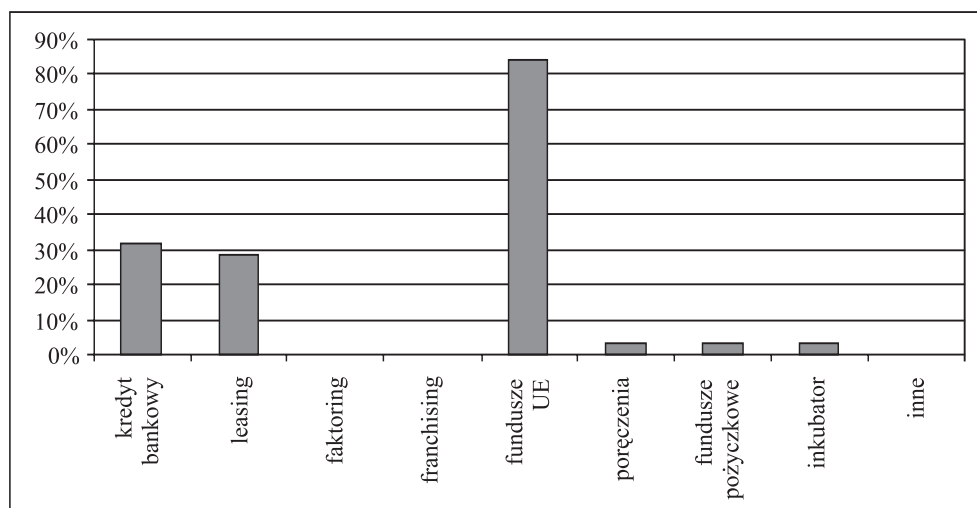

Rys. 2. Wysokość kapitału potrzebna do zrealizowania inwestycji

Źródło: badania własne.

Jak wykazano w powyższej części artykułu, w całym polskim sektorze MŚP w latach 1999-2008 głównym źródłem finansowania inwestycji był kapitał własny wspierany w ograniczonym stopniu kredytem bankowym i leasingiem.

W przypadku mikroprzedsiębiorców uczestniczących w programie unijnym wiadać pewne różnice. Co prawda podstawowe źródła finansowania inwestycji to także zysk zatrzymany (52%) i kapitał własny (42%), 6% respondentów skorzystała jednak również z finansowania *venture capital*, co nie jest praktykowane w pozostałej grupie przedsiębiorstw sektora MŚP. Ponadto w badanej grupie przedsiębiorcy korzystali także ze środków unijnych, ale wynika to ze specyfiki badanej populacji. Natomiast podobnie jak w przypadku przedsiębiorców z sektora MŚP nieobjętych projektem, tylko niewielka część korzystała z kredytów bankowych. Niewielki odsetek uzyskał poręczenia kredytowe z funduszy poręczeniowych oraz korzystał z pomocy inkubatorów przedsiębiorczości. Wyniki badań zamieszczono na rys. 3.

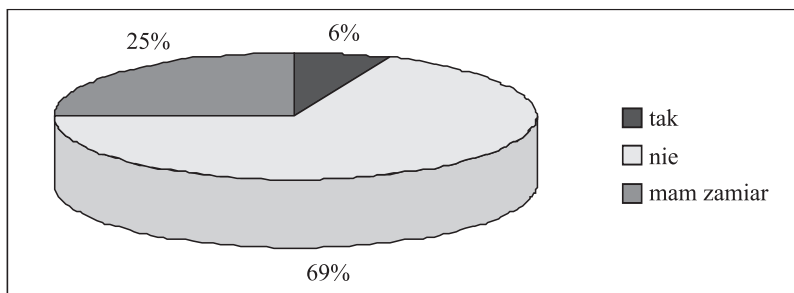
Rys. 3. Obce źródła finansowania inwestycji przez małopolskich mikroprzedsiębiorców

Źródło: badania własne.

Ze względu na problemy z pozyskaniem kredytów bankowych na prowadzenie działalności gospodarczej część przedsiębiorców, aby sfinansować planowane inwestycje, zaciąga kredyty bankowe dla osób fizycznych i przeznacza je na realizację inwestycji. W przypadku badanej populacji było to tylko 6% respondentów, ale aż 25% ma taki zamiar. Wyniki badań zamieszczono na rys. 4.

Drugą grupę objętą badaniami stanowiło 39 przedsiębiorców, którzy pozyskali dotację w ramach SPO WKP działanie 2.3. „Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje” Ankieta została przeprowadzona w czerwcu 2009 r. W tej populacji dominują spółki z o.o. (38%), w dalszej kolejno-

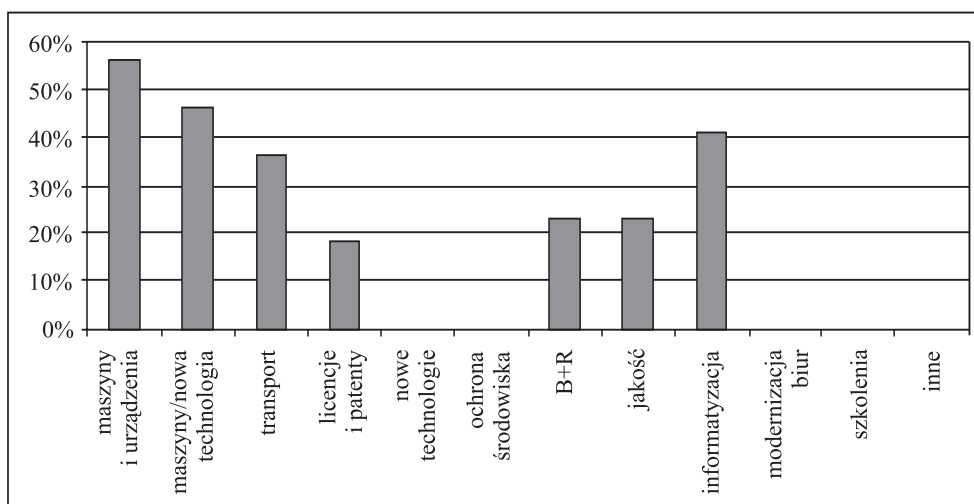
Rys. 4. Odsetek przedsiębiorców realizujących inwestycje z kredytów bankowych dla osób fizycznych

Źródło: badania własne.

ści: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (28%), spółki cywilne (15%) oraz jawne (10%).

Wszystkie ankietowane przedsiębiorstwa miały płynność finansową zarówno w roku 2007, jak i 2008. Ponadto 59% zanotowało większe przychody ze sprzedaży, 23% stwierdziło, że były one na takim samym poziomie jak w latach poprzednich, a 17% odnotowało spadek przychodów z prowadzonej działalności gospodarczej.

Ankietowani przedsiębiorcy w latach 2008-2009 inwestowali przede wszystkim w: maszyny i urządzenia produkcyjne o parametrach podobnych do posiadanych (56%), a także maszyny i urządzenia ze względu na nową technologię (46%). 40%

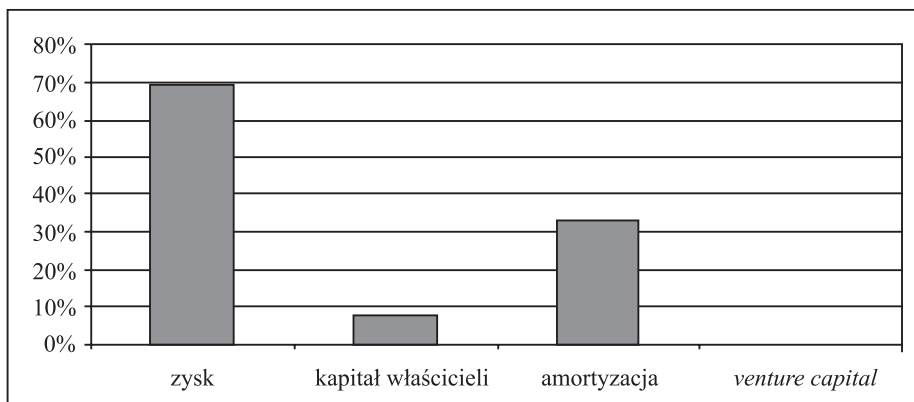

Rys. 5. Struktura inwestycji w małopolskich MŚP

Źródło: badania własne.

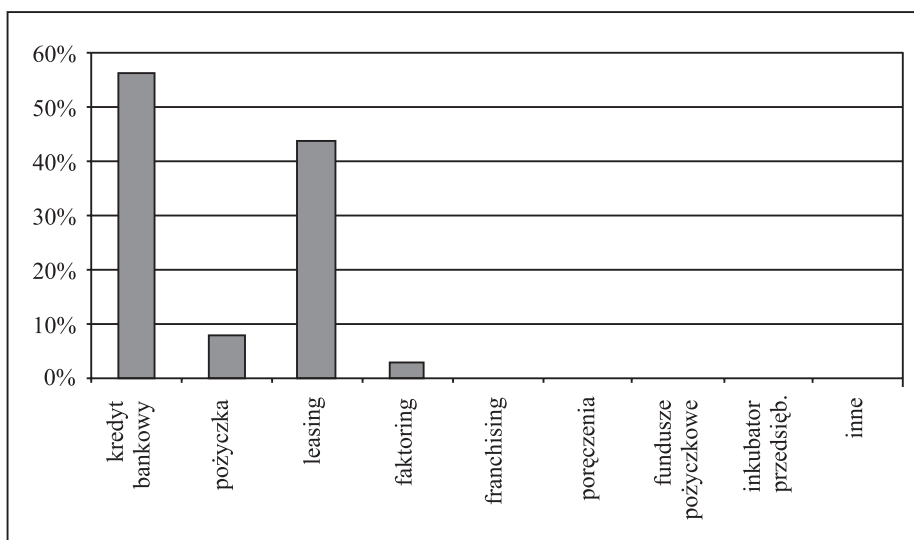
zainwestowało w informatyzację swojej firmy. Na uwagę zasługują inwestycje dokonane w zakup licencji i patentów oraz badania i rozwój rynku. Wyniki badań zamieszczono na rys. 5.

Podobnie jak w całym polskim sektorze MŚP oraz wcześniej analizowanej grupie mikroprzedsiębiorstw, główne źródło finansowania inwestycji to zysk zatrzymany (70%) oraz ze względu na specyfikę badanej grupy środki unijne, które stanowiły

Rys. 6. Własne źródła finansowania inwestycji w małopolskim sektorze MŚP

Źródło: badania własne.

Rys. 7. Zewnętrzne źródła finansowania inwestycji w małopolskim sektorze MŚP

Źródło: badania własne.

40% wartości inwestycji. W odróżnieniu od małopolskich mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw niestarających się o środki wsparcia z programów unijnych, w tej grupie ponad 30% respondentów finansowało się amortyzacją (rys. 6).

W tej grupie dużo większy odsetek przedsiębiorców pozyskał kredyt bankowy na poczet realizowanych inwestycji. Może to być związane z tym, że firmy z tej grupy prezentują inne formy prawne niż osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. Duży udział w tej populacji miały spółki z o.o., mające zarówno płynność finansową, jak i środki trwałe, które amortyzowały (rys. 6). Posiadały także dłuższą historię kredytową niż analizowana grupa małopolskich mikroprzedsiębiorców. Duże znaczenie w finansowaniu inwestycji odegrał również leasing. Z innych źródeł właściwie nie korzystano (rys. 7).

4. Wnioski

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw, mimo że odgrywa bardzo ważną rolę w gospodarce, ma znaczny udział w tworzeniu PKB, zatrudnia ok. 8,5 mln osób zatrudnionych w gospodarce, to napotyka jednak na swej drodze wiele barier utrudniających im prowadzenie działalności o charakterze zarówno operacyjnym, jak i inwestycyjnym.

Jedną z głównych barier jest bariera kapitałowa. Od początku procesu transformacji gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej małe i średnie przedsiębiorstwa miały i nadal mają problemy z finansowaniem działalności inwestycyjnej. W całym analizowanym okresie, od roku 1999 do 2009, korzystały tylko z trzech źródeł finansowania: kapitałów własnych, kredytów bankowych i leasingu.

Z analizy wyników badań zamieszczonych w niniejszym referacie wynika, że na początku lat 90. banki chętniej udzielały kredytów, lecz z czasem, ze względu na duży odsetek kredytów straconych oraz dużą liczbę podmiotów, które ogłosiły upadłość, banki zaostrzyły kryteria udzielania kredytów dla tej grupy podmiotów. Dodatkowo kryzys ekonomiczny w 2008 r. spowodował jeszcze mniejszą dostępność tego źródła dla polskich MŚP. Połowa przedsiębiorstw, które złożyły wnioski o kredyt bankowy, otrzymała decyzję odmowną. W 2008 r. banki najczęściej udzielały kredytów w rachunku bieżącym i kredytów obrotowych. Natomiast kredyt inwestycyjny udało się pozyskać tylko 6% mikroprzedsiębiorstw, 16% małych oraz 24% średnich przedsiębiorstw (tab. 5). Problemy z pozyskaniem środków na działalność inwestycyjną przekładają się bezpośrednio na strukturę realizowanych inwestycji. Dlatego powszechnie mówi się o małej innowacyjności przedsiębiorstw z tego sektora. Co prawda, od roku 2005 można zauważyć zmiany w strukturze inwestycji, przedsiębiorcy zaczęli inwestować w maszyny i urządzenia ze względu na nowe technologie (tab. 1), jednak ponad połowa z nich nie realizowała żadnych inwestycji o charakterze odtworzeniowym czy rozwojowym.

W związku z akcesją Polski do UE przedsiębiorcy oczekiwali wielu pozytywnych zmian, w tym m.in. w dostępie do źródeł finansowania, dlatego też w drugiej

części referatu, na podstawie własnych badań empirycznych, podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, czy przedsiębiorstwa, które pozyskały środki z funduszy unijnych, mają łatwiejszy dostęp do innych zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji i czy w związku z tym realizowane przez nie inwestycje są bardziej innowacyjne.

Z przeprowadzonej analizy badań wynika, że przedsiębiorcy z tej grupy inwestowali w nowoczesne maszyny i urządzenia produkcyjne, kupowali patenty i licencje, inwestowali w poprawę jakości oraz niewielki odsetek w B+R. Można zatem stwierdzić, że w odniesieniu do całego polskiego sektora MŚP są to inwestycje bardziej innowacyjne.

Natomiast z analizy źródeł finansowania można wysnuć następujące wnioski. Grupa mikroprzedsiębiorców (osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą) miała problemy z pozyskaniem zewnętrznych źródeł finansowania. Oprócz dotacji unijnych, co jest cechą charakterystyczną badanej populacji, inwestycje finansowała z kapitałów własnych. Napotykając problemy związane z pozyskaniem kredytów bankowych, próbowała tę lukę kapitałową uzupełnić kredytem bankowym dla osób fizycznych. Jednak w 2008 r. tylko 6% respondentów pozyskało taki kredyt, a 25% ma zamiar go pozyskać.

W drugiej grupie przedsiębiorców, którzy pozyskali dofinansowanie w ramach działania SPO WKP „Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje”, struktura finansowania inwestycji wyglądała inaczej. Oprócz kapitałów własnych i dotacji unijnych ponad połowa przedsiębiorców pozyskała w 2008 r. kredyt bankowy i w odróżnieniu od pozostałych badanych grup przedsiębiorstw finansowała się amortyzacją. Należy nadmienić, że w tej grupie przedsiębiorstw dominującą formą prawną była spółka z o.o., przedsiębiorcy posiadali historię kredytową i wszystkie ankietowane spółki miały w latach 2007-2008 płynność finansową. Dlatego też można postawić hipotezę, że środki pochodzące z programów unijnych nie rozwiązują problemu finansowania inwestycji w polskim sektorze MŚP, nie ułatwiają też pozyskania kapitałów z innych zewnętrznych źródeł, lecz wyznaczają kierunki inwestycji.

Banki natomiast chętniej udzielały kredytów spółkom z o.o. niż osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą oraz podmiotom, które posiadały już w swoich aktywach środki trwałe, czyli dysponowały majątkiem, który mógł posłużyć jako zabezpieczenie kredytu.

Literatura

- Duda J., *Perspektywy poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw polskich w świetle przeprowadzonych badań ankietowych*, Uniwersytet Szczeciński, Kołobrzeg 2001.
- Konkurencyjność sektora MŚP*, PKPP Lewiatan, Warszawa 2005.
- Ministerstwo Gospodarki, Departament Prognoz i Analiz, *Trendy rozwojowe sektora MŚP w ocenie przedsiębiorców w drugiej połowie 2008 roku*, nr 1, Warszawa 2009.

Monitoring kondycji sektora MŚP, PKPP Lewiatan, Warszawa 2006.

Monitoring sektora MŚP, PKPP Lewiatan, Warszawa 2004.

Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2006-2007, red. A. Żołnierski, P. Zadura-Lichota, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008.

Starczewska-Krzysztozek M., *Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw*, Raport z badań „Monitoring kondycji sektora MŚP”, PKPP Lewiatan, 2007.

THE FINANCING STRUCTURE OF INVESTMENT ACTIVITIES OF SMES IN MALOPOLSKA IN THE ASPECT OF THE INTEGRATION WITH THE EU

Summary: Since the beginning of the market transformation in Poland small and medium enterprises have had problems of acquiring the capital for investment activities. That is why it is told that the enterprises in this sector are less innovative than others. The Polish accession to the EU formed new possibilities for capital acquiring, thereby development possibilities for enterprises in that sector. That is why the comparative analysis of investment structure and the sources of their financing in enterprises benefiting from EU funds has been made in this paper. The results achieved have been referenced to the data concerning the whole Polish SME sector. The analysis carried out has indicated that structural funds did not solve the problem of investment activities financing, but they did set the directions of investments.